

Таким чином, розвиток персоналу є складним та багатограним процесом, який включає як навчання кадрів, так і їх адаптацію, просування по службі, накопичення професійного досвіду. Тобто, розвиток персоналу фактично є одним із найважливіших факторів ефективного функціонування органу державної влади чи органу місцевого самоврядування, адже від професіоналізму кадрів залежить якість надання публічних послуг громадянам, швидкість та точність виконання поставлених перед персоналом завдань.

Бібліографія

1. Харчишина О. В. Управління розвитком персоналу : Конспект лекцій для студентів спеціальності 7.03050501, 8.03050501 «Управління персоналом та економіка праці» галузі знань 0305 «Економіка і підприємництво» денної форми навчання / О. В. Харчишина. – К. : НУХТ, 2013. – 98 с.

2. Ткаченко А. М. Професійний розвиток персоналу – нагальне завдання сьогодення / А. М. Ткаченко, К. А. Марченко // Економічний вісник Донбасу : зб. наук. пр. – № 1 (35). – 2014. – С. 194–197.

3. Сурай І. Г. Професіоналізм та професійно-посадовий розвиток персоналу державної служби як складові державної кадрової політики [Електронний ресурс] / І. Г. Сурай. – Режим доступу : <http://academy.gov.ua/ej/ej6/txts/07sigdkp.htm>

Павло ТОЛУБ'ЯК

Тернопільський національний економічний університет, Україна

ТЕОРЕТИКО-ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ МІГРАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ

XXI ст. характеризується стрімкою активізацією міжнародної мобільності населення світу, і України зокрема, що є закономірним для доби глобалізації. Із стрімким зростанням світової міграції, зростає і необхідність регулювання міграційних процесів, надання їм організованого, цивілізованого характеру. Ефективна міграційна політика забезпечує, з одного боку, безпеку держав та мінімізує ризики викликані міграцією, а, з другого, дозволяє використати потенціал мігрантів в інтересах розвитку держав-реципієнта.

Сьогодні міграційна політика є предметом дослідження багатьох вітчизняних науковців. Зокрема, у своїх дослідженнях М. Бублій визначає міграційну політику як самостійний напрямок державної політики, оскільки вона тісно пов'язана із її складовими як внутрішнього, так і зовнішнього характеру. Міграційна політика є незамінним елементом політики народонаселення та одним із засобів проектування чисельності

та структури населення і трудових ресурсів, а отже – невід’ємною частиною соціально-економічної політики та спрямована насамперед на планування руху населення, виконання важливої функції контролю за спрямуванням міграційних потоків і є нормативно-правовим та інституційним відображенням реагування держави на стихійні переміщення людей [1].

Досліджуючи дану проблематику Т. Петрова зазначає, що державна міграційна політика характеризується сукупністю заходів, зокрема правових, фінансових, адміністративних і організаційних, які здійснюються державою з метою регулювання міграційних процесів; створення умов для реалізації інтелектуального і трудового потенціалу мігрантів; побудови демографічного правового суспільства; забезпечення належного соціально-економічного та демографічного розвитку; дотримання принципів захисту національних інтересів, безпеки і територіальної цілісності країни. [7].

Під державною міграційною політикою, на думку О. Кислицина, необхідно розуміти ту складову загальної соціально-економічної політики держави, яка безпосередньо пов’язана з організацією і регулюванням міграційних процесів в країні в умовах всесвітньої глобалізації з метою повноцінної, всебічної і ефективною реалізації нею тих національних інтересів, які безпосередньо пов’язані з міжнародною міграцією населення[4].

Ми схиляємось до думки Джураєвої О. О. яка розглядає міграційну політику як комплекс правових, фінансових, адміністративних та організаційних заходів, з використанням яких держава цілеспрямовано впливає на регулювання міграційних процесів з позиції міграційних пріоритетів, кількісного складу міграційних потоків та їх структури у сфері державного управління [3].

Формування нової міграційної політики України розпочалося після здобуття країною незалежності, що було визначено в Декларації про державний суверенітет України. Гарантії прав на свободу пересування та вибір місця проживання, вільний виїзд та повернення до країни, захист громадян з боку держави під час їхнього тимчасового перебування за кордоном, а також недискримінація іноземців, можливість в рамках закону набути притулок в Україні закріплені в Конституції [3]. Реалізація цих прав визначена в низці законів, які забезпечили повернення та відновлення громадянства депортованими та репресованим людям за тоталітарного режиму, вільний перетин громадянами кордонів країни, надання захисту біженцям тощо.

Відповідно до засад демократичного устрою в Україні сформовано основні напрями міграційної політики держави, сутність яких полягає у

сприяттї репатрїації осїб, в тому числї депортованих за нацїональною ознакою, наданнї захисту бїженцїв, регулюваннї імїграції иноземцїв, у тому числї запобїганнї нелегальнїй мїграції, захистї прав та інтересїв громадян, працевлаштованих за кордоном.

Правове регулювання мїграцїйних процесїв в Українї здїйснюється на основї низки законїв: «Про правовий статус иноземцїв та осїб без громадянства» (2012), «Про громадянство» (2001), «Про бїженцїв» (2012), «Про імїграцію» (2001), «Про свободу пересування та вільний вибїр мїсця проживання в Українї» (2004), «Про порядок виїзду з України і вїзду в Україну громадян України» (1994) тощо. Проте, впродовж багатьох рокїв законодавцї дискутували щодо необхїдностї створення єдиного нормативно-правового акту у сферї мїграції. Глобальнї тенденції зростання мїжнародних мїграцїйних потокїв впродовж останнїх рокїв, вїдсутнїсть стратегїї мїграцїйної полїтики України можуть призвести до серйозних соцїально-економїчних і культурних проблем. До того ж потреба у формуваннї концепції державної мїграцїйної полїтики зумовлена не лише внутрїшньополїтичними чинниками, а й зобов'язаннями України перед мїжнародною спїльною.

Позитивнї зрушення вїдбулися, але й вони радше є реакцією на рекомендації європейських партнерїв, нїж результатом розумїння владою мїсця мїжнародної мїграції в розвитку України, консолїдації суспїльства щодо розв'язання мїграцїйних проблем. Вагомим зовнїшнїм їм чинником виявилося виконання Плану дїй з лїбералїзації вїзового режиму з ЄС.

Як свїдчить свїтовий досвїд, активна мїграцїйна полїтика, здатна сприяти розвитку держави, характеризується комплекснїстю, тобто єднїстю погляду на всї мїграцїйнї потоки та стадїї мїграцїйного процесу, а також вклученням мїграцїйних питань в усї иншї напрями полїтичної дїяльностї держави. Мїграцїйна полїтика повинна формується прозоро, на пїдставї широкого суспїльного дїалогу, що забезпечує громадську пїдтримку; базуватися на глибокому розумїннї мїграцїйної ситуації в країнї та наукових дослїдженнях, точнїй та достовірнїй мїграцїйнїй статистицї; реалїзовуватися на основї чїтко скоординованої дїяльностї рїзних урядових структур, мїсцевої влади, соцїальних партнерїв, неурядових органїзацій.

Саме активна мїграцїйна полїтика, враховуючи демографїчну ситуацію в Українї, має розглядатися як один із засобїв протидїї депопуляції, а вїдтак, бути спрямованою на: скорочення виїзду з України та сприяння поверненню українських громадян, якї виїхали ранїше; збїльшення людських ресурсїв держави шляхом заохочення імїграції з країн за кордоном; створення умов для ефективного використання працї

тимчасових працівників з-за кордону в інтересах української економіки; захист прав та свобод мігрантів, у тому числі вимушених, та запобігання незаконній міграції.

Отже, передумовами досягнення цих цілей є: удосконалення законодавства, зокрема, прийняття закону України про зовнішню трудову міграцію; подальша реформа органів виконавчої влади у сфері міграції та забезпечення скоординованої діяльності різних відомств та органів влади різного рівня у сфері реалізації міграційної політики; розвиток співпраці з громадянським суспільством, перш за все асоціаціями мігрантів і в Україні, і за кордоном; розвиток міжнародного співробітництва.

Бібліографія

1. Бублій М. П. Методологічні засади формування міграційної політики в Україні / М. П. Бублій // Актуальні проблеми державного управління. – 2009. – № 2. – С. 131-139. / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apdy_2009_2_17

2. Джураєва О. О. Деякі особливості міграційної функції сучасної України / Джураєва О. О. / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_

3. Кислицина О.В. Регулювання міжнародної економічної міграції в умовах глобалізації / О.В. Кислицина // Механізм регулювання економіки. – 2010. – №4.

4. Конституція України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2>

5. Петрова Т. П. Концепція державної міграційної політики України: цільова орієнтація і основні напрямки / Т. П. Петрова. – К., 1991.

Михайло ФЕДИН

Тернопільський національний економічний університет, Україна

КРИТЕРІЇ ЕФЕКТИВНОСТІ СИСТЕМИ МАТЕРІАЛЬНОЇ МОТИВАЦІЇ

Ефективність мотивації працівників і системи управління персоналом на конкретному підприємстві визначається ступенем досягнення основних економічних і соціальних цілей. Формування мотиваційної діяльності з позиції ринкової перспективи потребує узгодження протиріч між цілями підприємства та потребами працівників. Це зумовлює розробку програм узгодження мотиваційних потреб працівників та мотиваційних можливостей підприємств, що дає змогу досягти оптимального збалансування їх інтересів, а також підвищити ефективність спільної діяльності.